

Skäret

Produktion: Eskilstuna kommun. Text och illustration: Marit Hedlund. Omslagsfoto: Camilla Åhrlund. Layout: Servicegruppen, april 2011, 2000 ex.

Välkommen till Skäret!

Här kan du vandra omkring i en mosaik av olika marktyper, allt från öppna betesmarker till lummiga ek- och askdungar. Har du stövlar och myggmedel med dig kan du våga dig ut i den blöta och snåriga strandskogen.

Ett ungt landskap

Efter senaste istiden låg markerna här länge under vatten. Först på medeltiden hade de stigit tillräckligt för att folk skulle kunna börja slå hö och låta djuren beta. Nu har betesdjuren format landskapet med öppna marker och glesa dungar. Mälaren hade förr en naturlig variation i vattenstånd med översvämningar på våren. Detta gjorde

att näringsämnen från vattnet ständigt fyllde på förråden i marken och man fick frodiga gräsmarker.

Slut på översvämningar?

Från 1900-talet började man tycka att översvämningarna var till besvär och började reglera Mälaren via Slussen i Stockholm för att få torrare mark längs vattnet där man kunde odla spannmål istället. Bitvis lyckades det, men på andra ställen är marken fortfarande ganska blöt. Här på Skäret byggde man till och med en jordvall längs stranden för att hålla ute vattnet. Tack vare den kunde markerna odlas upp under en kortare tid, men snart var markerna för fuktiga och blev åter betesmark. På dessa öppna marker trivs nu rastande fåglar som kommer flygande söderifrån på våren. Här kan

Skärets vassar och strandskogar från sjösidan. Foto: Camilla Ährlund.

Sävspårven häckar i reservatet och trivs i strandnära snår och vassar. Foto: Camilla Ährlund.

Alen bildar knölar på rötterna ovan marken för att klara sig från att kvävas när den står under vatten. Foto: Marit Hedlund.

du t ex se bläsand, brushane, grågås och gulärta på deras väg mot häckningslokaler på andra ställen. Bland de fåglar som stannar och häckar på åkrar och i vassar finns tofsvipa, skratmås och sävparv.

Alen, strandskogens specialist

Längs stranden i områdets västra sida bildar askskogen en bård. Här går Mälarens vatten upp högt på våren, bildar sjöar och fyller kanaler och diken. Alen har ett speciellt sätt att forma sina rötter så att de inte tar skada av att stå under vatten lång tid. Det ser ut som stora knölar och åsar längs stammens nedersta delar. Andra träd skulle få syrebrist och kvävas där alen trivs.

Ektickan växer i veden på gamla ekar och bildar stora fleråriga träiga svampkroppar.

Spetshagtorn ger nektar och pollen till insekterna på våren och bär till fåglar och smådjur på hösten.

Mindre hackspett är inte större än en sparv, men är en tuffing som försvarar sitt bo och ungar mot fåglar mycket större än den själv.

Skogens djurliv

Skogen är full av djurliv. Under vår och sommar fylls luften av fågelsång och trumvirvelliknande hackljud från flera hackspettarter. Här bland alarna lever t ex den mindre hackspetten. Denna lilla spett letar insekter i lövverket och under barken på träd. Honan och hannen hackar tillsammans ut ett bohål i murkna stammar och grenar. När hackspetten häckat klart och flyttar ut blir hålet boplatz för någon annan, t ex vattenfladdermusen. Vattenfladdermusen är en av Sveriges vanligaste fladdermöss. Den kan man se i skymningen när den jagar insekter över vattenytan och i skogen.

Lummiga lundar med vackra lavar

På reservatets moränbackar sprider lummiga lövträd sina skuggor mellan de öppna åkermarkerna. Dungarna består av al, ask, asp, sälg och ek. De gamla ekarna har exklusiva inneboende. På deras stammar växer nämligen lavar och mossor som ställer höga krav på sin livsmiljö, t ex grön spiklav och allémossa. De tål inga förändringar i luftfuktighet eller i hur mycket solljus som når dem. Därför kan man veta att om man hittar sådana så är skogen gammal. Under träden växer hasselbuskar som ger nötter till både fåglar och smådjur. Längs brynen finns spetshagtorn, en buske som i maj och juni är översållad av vita blommor. På hösten har den röda bär. Både blommor och bär är viktiga som mat för insekter och fåglar.

Djurens betande håller landskapet öppet. Foto: Camilla Ährlund.

Tänk på att

Visa hänsyn till den vackra naturen, djurlivet och andra besökare. Följ föreskrifterna:

- Inom reservatet får du inte bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar.
- Du får inte heller skada mark, stenar eller berghällar genom t.ex. eldning eller grävning.
- Att plocka bär, matsvamp och blommor för eget behov är tillåtet förutsatt att arterna inte är fridlysta.
- Du är välkommen när du vill på dygnet men får inte tälta, ställa upp husvagn eller köra motorfordon inom reservatet.

Denna folder har delvis finansierats med statliga medel för lokala naturvårdsprojekt, LONA.

För mer information kontakta Eskilstuna kommun, tel 016-710 10 00 eller gå in på vår hemsida www.eskilstuna.se